

KOOSTE Kehittämistoimenpide-ehdotuksia elintarvikeketjun huoltovarmuuden lisäämiseksi (haastattelut loka-joulukuu 2021):

Maataloustuottajat (10 haastateltua tuottajaa)

1. Kausityövoiman saatavuuden varmistamiseksi tarve nopealle työlupien päätöksenteolle. Ulkomaisen kausityövoiman listaaminen kriittiseksi työtehtäväksi? Entä, suomalaisen peltotyövoiman 'laatu', voiko sitä vielä vahvistaa?
2. Maatalouslomittajat ovat kriittinen ruoantuotannon huoltovarmuuden voimavara kriisitilanteissa – myös peltoviljelyssä. Mikä on kasvituotannon tukiverkosto? Tarvitaan vaihtoehtoisia suunnitelmia tilalle, tilatason varmuussuunnitelmia.
3. Varautuminen: a) varaosien ym. huoltotöitä ja laiterikkoja varten varmuusvarastot omalla tilalla ja/tai laajemmalla yhteistyöllä, ns. varaosapankki, b) oma koneiden ja laitteiden huolto-osaaminen tärkeää, c) omaa siementen puskuria on kasvatettava, jos taloudellisesti mahdollista - ongelmana on erikoiskasviviljelyn siementen ja taimien saatavuus kotimaasta.
4. Lannan hyötykäyttö ja kierrätys kasvintuotantotiloille toimivaksi.
5. Kansallisen tason siemenvarastojen riittävyyden arviointi ja itävien siementen riittävyyden varmistaminen.

Elintarvike- ja rehuteollisuusyritysten edustajat (9 haastateltua yrityksen edustajaa)

1. Yrityksen oman varautumissuunnitelman toteuttamiskelpoisuuden arviointi ja päivittäminen mahdollisten uusien kriisien tilanteeseen.
2. Rehujen vitamiinien ja aminohappojen valmistus lähemmäksi Eurooppaa/Suomea.
3. Kansallisella tasolla viljojen varmuusvarastot tärkeitä, myös vihannesten siementen/taimien, lannoitteiden, energian saatavuuden varmistaminen. Ennakointi tärkeää koko elintarvikeketjussa.
4. Hyvä viestintä kriisitilanteessa niin kansallisella ja aluetasolla, mutta myös yrityksen sisällä ylhäältä alas työntekijälle.
5. Pyritään löytämään vaihtoehtoisia toimintatapoja kriisitilanteessa esim. työvoiman sairastuessa vuokratyövoiman tai opiskelijoiden rekrytointi ja yhteistyön lisääminen saman alan toimijoiden (kilpailijoiden) kanssa.
6. Ilmastonmuutokseen sopeutumista varten pitäisi tehostaa kasvinsuojeluaineita eikä päinvastoin, nyt on se tilanne, että torjunta-aineiden tehoaineita kielletään ja vähäiseen määrään torjunta-aineita voi tulla resistenssikantoja.
7. Tarvitaan EU- ja kansallisen lainsäädännön kehittymisen aktiivista seurantaa, ja kansallisten tukien kehittämisen ajantasaista seurantaa alan toimintavarmuuden lisäämiseksi. Organisaatioiden lausunnot omaa alaa koskevassa lainsäädännön ja tukipolitiikan kehittämisessä tärkeitä.
8. Työtapojen muutos kriisitilanteissa – korona-aikana käyttöön otettu mm. tuotannon osastoittamista, työvuorojen kontaktien minimoimista.

Vähittäiskaupan edustajat (2 vähittäiskaupan ryhmän edustajaa)

1. Viestintä kriisitilanteessa oltava selkeätä, jotta toimintoja voidaan suunnitella, ennakoida ja kehittää sen mukaisesti.
2. Kaupan toimintojen kannalta ennakointi on tärkeää niin tuotteiden kysynnän kuin saatavuuden hallitsemiseksi.

